

izhaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljaliti pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

TELEFON št. 201.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2.50.

Upravništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od čveterostolpne petti vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

Opečeni otroci.

Star izrek že pravi, da se opečen otrok ognja boji in ne gre več blizo žerjavice, ki ga je enkrat opalila. Naše diplomate prav lahko primerjamo takim otrokom, ki pa se žalobog tega izreka ne držijo. Naši politični otroci so se opekli že večkrat, a kljub temu silijo še vedno v žerjavico kakor nočni metulji na svečo. Vsak navaden, skromen meščan že uvidi, kako brezpotrebno in nesmiselno je bilo naše umešavanje v balkanske zadeve, a vendar hočejo gospodje diplomate vendar doseči še kak nov poraz na balkanskem — nekrvavem bojišču.

Do sedaj pač moramo priznati, da z balkansko politiko nismo imeli uspeha. Balkanska politika je morala biti in še vedno mora biti pretežno slovanska, naši diplomate pa so se držali le stare izvožene nemške poti in se ozirali le na to, kaj bo temu ali onemu Nemcu po volji, ne kaj pa bo državi v korist. Tako smo šli na Balkanu od enega poloma do drugega in polagoma so nas prebrisani in pretkani ruski politiki potisnili čisto v ozadje in mi na Balkanu nimamo nič več veljave. Izgubili smo tam dolj ves političen vpliv sploti, izgubili smo svoje trgovske zveze in odjemalce, in nazadnje smo prav ob koncu balkanske vojske izgubili še zavezno rumunsko državo, tako da nam ne ostane prav nič, na kar bi lahko še zidali v balkanskem vprašanju. Poleg tega smo imeli in še vedno imamo ogromne vojne stroške, ker cela vrsta naših polkov je še vedno do zob oborožena na naši južni meji. Vse to je bilo pač čisto brez potrebe, ker vojska na Balkanu ni bila naperjena proti nam, kakor bi se dalo soditi po pripravah, ampak edino le proti Turku. Je sicer nekam čudno: Turke je imel napovedano vojsko, oboroževali smo se pa mi!

Sedaj je stvar na Balkanu končana. Mir je sklenjen in meje so določene. Česar ni zmogla tista slavna konferenca v Londonu v pol letu, to se je zgodilo sedaj v Bukarešti v par dneh. Brez tistega evropskega nadzorstva so se balkanski bojevniki sporazumeli do kraja in četudi obstoja tuptatam še kako majhno navskrižje, je vendar dogmalo veliko mirovno delo skoro do konca. Brez velevlasti je seveda šlo dosti bolj

hitro, ker dolgočasne konference stvar le zavlačujejo in otežujejo. Vsi v Evropi smo se prav pošteno oddahnili, ko je poletela po svetu vest, da je mir zagotovljen. Toda glej spaka, par diplomatičnih glav s tem mirom ni zadovoljnih in zdi se jim, da je potrebna sedaj še neka posebna vrhovna revizija vseh mirovniških točk. Podobno je, kakor bi hoteli gospodje diplomate spet imeti kaj dela in bi radi razdražili in našantali balkanske narode na kak nov bojni ples. To ni politično, a tudi ne človekoljubno.

Z vsemi silami bi morali odločilni in merodajni močje delati na to, da se sklenjeni mir tudi utrdi in praktično izvede, ne pa dražiti že tako razdvijana ljudstva na nova sovraštva.

V tej zadevi si posebno mnogo dajo opraviti Rusi in pa naša diplomacija. Da se ruski politiki zavzemajo za Bolgare in jim hočejo nekoliko povečati njih delež, to je že umljivo, a toliko manj nam je umljivo, kaj naj bi iskali mi tam dolj, sedaj ko nam je še Rumunija všla v nasprotni tabor.

Za nas je Balkan po vsem tem, kar se je dolj zgodilo, sedaj tuj svet. Naša beseda tam dolj ne izda več nič in zato se nam zdi čisto nepotrebno, da bi se mi še kedaj vtikali v to perečo in pekočo vprašanje. Tam dolj naj opravijo lepo brez nas, naši davkoplačevalci so že dovolj žuljev dali za balkanske »koristi« in za to, da se nam bodo še smejali na naš drag račun, zato res ni potreba novih diplomatičnih korakov. Nekateri listi opravčujejo našo zahtevo po reviziji mirovniških pogojev s tem, da je to Bolgarom na korist in da si moramo Bolgare pridobiti. Tako pridobivanje ob dvanajsti uri je pa pravi nesmisel. Ako si nismo do sedaj znali nikogar na Balkanu pridobiti, si ga tudi sedaj ne bomo več mogli. Ves Balkan je vendar popolnoma pod ruskim vplivom, to bi morali vedeti tudi že naši diplomate in zato vzbujajo le posmeh, ako se mi silimo tja vmes kot bolgarski pokrovitelji.

Kocka je padla in hočeš nočeš, moramo stopiti z balkanskega pozorišča, kjer bi bili lahko igrali prvo ulogo kot sedaj Rusi, a smo Nemcem in Mažarom na ljubo zavrgli vse svoje visoke politične in državne koristi. Sicer pa je vendar bila ravno naša parola: Balkan

naj si razdele Balkanci, kakor jim je ljubo. Čemu tedaj drago in brezplodno vmešavanje v tuje zadeve? Nam pač kaže bolje, da porabimo svoj denar za domače lastne potrebe, kot da bi še dalje igrali kake balkanske pokrovitelje in imeli svoje vojaštvo še pod orožjem v času, ko so balkanski narodi že razpustili svoje čete. Večkrat smo se že opekli in čas je že, da se ognemo ognja.

Naše stališče.

V času volilnega boja je naglašal »P.L.« opetovano, da pozdravlja z veseljem vsakega Kranjca, ki pride k nam in se našim razmeram prilagodi ter v njih smislu deluje na gospodarskem, organizatoričnem in političnem polju. Tudi je »Pr. L.« navedel imena raznih gospodov, ki so sicer s Kranjskega doma, a uživajo pri nas vsestransko spoštovanje in zaupanje. Toda vso to dokazovanje je ostalo pri gospodih okoli »N. Č.« brezuspešno in celo ljubljanski »Slovenec« je sedel na sodni stol, se postavil v pozo ter nam vrgel v obraz — lokalni patriotizem.

Ume se, da nas je v srce zadelo to neopravičeno očitavanje, zato ga tudi ne moremo utakniti mirno v žep. Izgovarjati se čutimo primorane postaviti se v bran, ker nam ni nikakor mogoče poslušati mirno, če nam kdo neopravičeno očita, da ne sledimo duhu časa.

Zgodovino slovenskega naroda poznamo tudi mi, zato se zavedamo, kako zelo nam je škodilo deljenje starega Korotana in uničenje lepe Ilirije in v vsej svoji duši bridko občutimo vse zlo, ki so ga prinesle med Slovence umetno postavljene meje. Zato je tudi naše srce zadrželo veselja, ko je voditelj V. L. S. dr. Šusteršič proglasil med Slovenci in Hrvati postavljene meje kot odpravljene ter slovesno zaklical, da ne poznamo več ne Kranjcev, ne Štajercev, ne Istrijanov, ne Goričanov, ne Dalmatincev ter nam z vznešenimi besedami vplil v srce zavest, da smo med seboj bratje. Ta lepa ideja nam je postala od vstanožitve V. L. S. naprej zvezda vodnica, zvesto smo ji sledili, ji sledimo in bomo sledili. Od tega načela ne ganemo nikdar in niti za las ne. Neupogljiva odločnost nas bo vodila proti slehernemu, ki

bi nas hotel zopet razdvojiti, a ravno tako z nič manjšim odporom nastopimo proti vsakomur, ki išče v naši edinstvi tega dobička. Take ljudi bomo imenovali razdirače naše politične moči in veljave in če bodo ti ljudje s Kranjskega jih bomo v svrhu točnejšega označenja nazivali — »kranjski razdirači.«

Prsti na roki niso enaki in tudi vse Kranjce ni ljubi Bog obdaril z enakimi vrlinami. Spoštujemo naše brate s Kranjskega in cenimo njih plemenito dušo, poznamo tudi njih pravičnost in zato vemo, da nam ne zamerijo, če brez ovinkov rečemo, da rodj tudi njih jezela semtertje ljudi, s katerimi se ne da izhajati. Mi Kranjcev radi tega prav nič ne podcenjujemo, ker vemo, da se tako godi po celem božjem svetu, toda naša obzirnost do njih ne more iti tako daleč, da bi takim ljudem pustili preobračati nam v škodo kozolce na političnem polju in mirno gledali, kako delajo na to, da bi postali naši voditelji.

»Slovenec« nas je v zadnjem času že večkrat atakiral radi razmer, ki so zavladaile na Goriškem. Mi smo zato ponovno poskušali napraviti zonet red, a odbili so ga novo stvarjanje. Dostler Lobo ti ljudje hodili po taki poti, je sporazum nemogoč. Če hoče »Slovenec« koristiti dobri stvari, naj se zavzame za edino pametno stališče, ki ga zavzemamo mi, to je: V. L. S. se raztezaj po vseh jugoslovanskih deželah ne glede na politične meje, a voditelji stranke v posameznih kronovinah naj bodo domačini. Vsako drugo mnenje je protinarnost in mora roditi zle posledice. To se je jasno pokazalo pri preteklih volitvah, ko so nam hoteli zagospodovati oni, ki jih rodi semtertja lepa Kranjska dežela.

Dogodki na Balkanu.

Mirovna pogodba.

V nedeljo je bila v Bukarešti definitivno sklenjena in podpisana mirovna pogodba, ki ima sledeče besedilo:

»Med bolgarskim carjem in kralji Grške, Črne gore, Romunske in Srbije navdanimi od želje storiti konec sedanjemu vojnemu stanju, prežetimi želje po redu v krajevinah in navdanimi volje

RADOSLAV SILVESTER:

Kupleti in pesmi.

Naš vipavski starina, znan v prejšnjih časih pač vsakemu narodnemu društvu in vsaki »Čitalnici«, je stopil pred nas z večjim snopičem svojih pesmi, prigodnic, kupletov itd. Pesnik Radoslav Silvester je doma z Vrlnike, sedaj pa nastanjen že dolgo dobo let v Vipavi. Ni se šolal, ni se učil delati umetnih verzov pri raznih mojstrih in pismoukih. Kakor mu je vefelo rodoljubno srce, tako je zapel in ni zapel slabo, kakor bi kdo mislil. Seveda ga ne smemo meriti s Prešernovim vatlom, tja ne spada, a vkljub svojim priprostosti ima v sebi marsikatero prav lepo misel, marsikatero prav lepo zrno. Vse ni zrnje, tudi v najboljšem klasu ne. Prijetno dě pa tista priprosta struna, priprosta melodija, ki jo razume vsak in gre tudi navadnemu seljaku do srca. V tem tiči velik kos pesniškega daru. Ako bi bil Silvester imel ugodne razmere, ako bi se bil šo-

lal in izobrazil, bi danes gotovo vedeli nekaj več o njem kot vemo tako. Tudi toliko slavljeno nemški pesnik Resegger je bil do 20. leta krojač, šele potem je začel svoje pesništvo izobraževanje. Naš vipavski poet, samouk, je prava, poštena slovenska grča. On povdarja povsod potrebo narodnega razumevanja, spoštovanja in delovanja in marsikatera njegovih pesmic je vzklikla iz narodno navdušenega ali ogorčenega srca. Že profesor Kržič je pisal o Silvestru v »Drobtinica«: »Značaj vrlega Slovenca kaže pesnik Silvester po vseh svojih poezijah.« In to je tudi res. Danes se bo morda ta ali oni mladič namuzal, češ, mi smo pa že daleč preko onih časov. Toda ta sodba bi bila krivična: v onih časih, ko so Silvestrove pesmi zagledale svet dan, so v šlele razne »Čitalnice«, razna narodna društva itd. važno kulturno in narodno nalogo in ravno pesmi in kupleti so bili krepki pomočniki pri tem delu. S tega stališča je Silvestrova poezija več uredna kot velik sveženj modernih uzdihov.

Dobršno število Silvestrovih pesmi je nabožne vsebine. Mož je odločen katoličan, ki ga ni sram tega izpovedati. Svoj čas je skladal v tem oziru največ Marijine pesmi, ki so bile znane po celi Vipavski dolini in se še dandanes pojó po raznih cerkvah. Prava pesem tudi mora biti taka, da se lahko poje, v tem tiči jako važen pogoj za pravo lirično pesništvo. Poglejmo narodne pesmi! Vse so za petje. Poglejmo narodne cerkvene pesmi! Vse se pojó, poje jih vsa cerkev, one so del občine. Da si je Silvester tako utrdil tla med slovensko ljudstvo, to je za njegovo pesni prav častno.

Poleg kupletov, par iger, pesmi pobožnih in rodoljubnih imamo v Silvestrovi zbirki tudi nekaj otroških pesmic, ki sicer ne dosegajo znanih Levstikovih, a so vendar dovolj čedne in brhke.

Pesniška zbirka »Kupleti in pesmi« obsega pa poleg pesmi tudi kompozicije, t. j. n a p e v e k kupletom in raznim pevskim točkam v igrah. Ravno pri nas se vedno toži, da nam manjka lahke pri-

proste muzike, da nimamo zabavnih kuplete: »Krojač in črevljar«, »Mizar«, odpomagano. Posebno ta del knjige je tedaj za razna pevstva, izobraževalna in druga društva naravnost važen, ker so tu vsi potrebni napravi in cele partiture, katerih do sedaj ni bilo nikjer dobiti. Tu imamo starejšim čitateljem znane kuplete: »Krojač in črevljar«, »Mizar«, »Župani«, »Narobe svet«, »Kavarica« itd. Za naša društva res naravnost priporočljivo, ker brhka in vesela pesem, bodisi samospjev ali zbor, pač še najbolj navduši srca poslušalcev.

Zbirko, ki je vseskozi poštenega, slovenskega in katoliškega značaja, je uredil pesnikov sin ga. Fr. Silvester, nadučitelj v Boh. Bistrici, tiskala pa jo je »Narod. Tiskarna« v Gorici, kjer se dobiva za manjho ceno 1.50 K. Zunanja oblika je prav solidna in res lična, zbirki je dodana tudi pesnikova slika.

Marsikom bo to delce pač ljub spomin na bivše navdušene in rodoljubne čase.

panu g. Jos. Hvala pa izrekamo zahvalo, ker nam je za predstavo radovoljno prepustil svojo obširno lopo. Ljudstvo je s popolnim zadovoljstvom zapustilo lopo in izreklo svojo željo, naj bi se predstava kmalu ponovila.

Politični pregled.

Nemški cesar obišče našega prestolonaslednika.

Listi poročajo, da se potrjuje vest, da je sprejel nemški cesar povabilo našega prestolonaslednika. Kolikor je sedaj znano, se bo cesar vdeležil skupno s prestolonaslednikom večjega lova in bo ves čas njegov gost na njegovem gradu Konopišt. Ta obisk se bo izvršil početkom zime.

Domače in razne vesti.

Izid volitev v veleposestvu. V nedeljo so se vršile zadnje volitve v goriški deželni zbor, namreč volitve v skupini veleposestva. Na slovenski strani je izid sledeči: Dr. Gregorčič 78, svetnik Rutar 70, dr. Franko 68, Zucchiniatti 26, Obljubek 25, Stepančič 13 in Teuffenbach 3 glasove. Izvoljeni so dr. Gregorčič, svetnik Rutar in dr. Franko. — Italijanski kandidati v skupini veleposestva so dobili dr. Rebullu 122, grof Prandi 121, Pelka 118, Blasig 114, Candussi 113 in Ballaben 111. Izvoljeni so dr. Rebullu, grof Prandi in Pelka — vse tri je kandidirala furlanska ljudska stranka.

Zahvala. — Podpisani deželni poslanci se najtopleje zahvaljujejo gg. veleposestnikom za izvolitev v deželni zbor goriški in zagotavljajo, da bodo v družbi ostalih slovenskih poslancev po svoji najboljši moči delali v prid svojih volilcev in celokupnega naroda.

V Gorici, dne 10. avgusta 1913.

**Dr. A. Gregorčič, Matija Rutar,
Dr. Alojzij Franko.**

V volivni skupini kupčijske zbornice sta bila v soboto izvoljena za deželna poslance dr. Pettarin in Venuti.

Sistem so hoteli spremeniti, tako pojasnjuje »Novi čas« se vedno svoj ostudni boj proti dr. Gregorčiču. Kaj so hoteli, to je vendar jasno. Njim, novostrujarjem okoli »Novega časa«, pač ni mari za kak sistem, to jim je deveta briga. Njim bi bil dober vsak sistem, samo da bi bili oni gospodarji. V tem grmu tiči zajec. Vse to, kjer oni ne komandirajo, vse to ni nič, pa tudi če bi bilo postavljeno od nevosikoga. Kjer pa oni gospodarijo, tam je vse prav, tam je vse dovoljeno, tam se cedi mleko in med za slovensko ljudstvo. Tako farba »Novi čas« svoje bralce, ki so še tako naivni, da verujejo v take čenče. Posebno pa rogovili novostrujarsko glasilo proti »zvezi« dr. Gregorčiča z laškimi liberalci, katere ni bilo v preteklosti in je ni tudi v sedanosti. Kooperacija, sodelovanje med strankami, pa je v našem deželnem zboru nujno potrebna, kakor je to pokazal sam dr. Faidutti, ki je bil svoj čas v tesni zvezi z Gabrščekovo stranko, kakor je to dr. Faidutti sam pismeno zatrdil. In sedaj je isti dr. Faidutti vzel med svoje kandidate že d v a k r a t dr. Rebullo iz Tržiča, o katerem se trdi, da je pristen liberalec. In za tega dr. Rebullo se je pehal »Novi čas« kakor da bi se šlo za večno življenje. Kje je tedaj tisti boj proti sistemu v deželni hiši, ki ga »Novi čas« označuje? Takega boja sploh ni in ga ni bilo. Nova struja je začela boj le proti osebi dr. Gregorčiča in sicer edino za to, ker se ni hotel dati tem mladim in neizkušenim ljudem pod nogo. Ako bi bil dr. Gregorčič pustil, da bi bili novostrujarji delali z njim po svoje, potem bi bil on

v očeh novostrujarskih komandantov najfinejši možak. Toda on se je pokazal moža korenjaka in zato je nastal novostrujarski boj proti njemu in proti njegovi osebi. Boj ni bil proti sistemu, kakor trdi »Novi čas«, ampak edino proti osebi dr. Gregorčiča. Ako bi on izginil, potem bi bil vsak sistem novostrujarjem dober.

Deputacija veleposestnikov pri dr. Gregorčiču. Med onimi, ki so šli dr. Gregorčiču ponujati kandidaturu v veleposestvu, je bil tudi novostrujarski kandidat Obljubek. Toliko bodi mimogrede povedano ljubljanskemu »Slovenecu«, ki se zadnjič prerad umešava v naše domače zadeve.

Ker že toliko meče okoli z liberalci, povedano mi bodi še to, da je bil zopet novostrujarski kandidat Obljubek, ki je 17. julija t. l. predlagal za kandidata veleposestnika Sauniga. Kar se tiče kandidature dr. Gregorčiča v veleposestvu, naj izve ljubljanski »Slovenec«, da je bila vroča želja ogromne večine slovenskega ljudstva na Goriškem brez razlike strank, da pride dr. Gregorčič v deželni zbor, v katerem je prepotreben in prav ti želji so se naši veleposestniki v nedeljo odzvali. Če ni to prav ljubljanskemu »Slovenecu«, ne moremo mi nič za to, sicer pa živimo mi na Goriškem in ne na Kranjskem. O tem se bo še sčasoma prepričal tudi »Slovenec«, če bo imel le količkaj dobre volje.

»Zlata doba« ali »treznost slovenskega naroda«, protialkoholno glasilo, ki izhaja v Ljubljani, piše da sta »Gorica« in »Primorski list« v volivni polemiki pisala: »ta (kandidat) je zoper pijančevanje, torej ne volite njega, da bo ste lahko brezskrbno pili in pijančevali.« **To je hudobna laž.** To ve vsakdo, ki je čital dotične članke v naših listih.

Celodnevno čiščenje Sv. R. Telesa se vrši 15. avg. v Kapucinski cerkvi v Gorici. Vspored: Zjutraj ob 6. uri se izpostavi Najsvetejše, potem slovenska pridiga. Ob 10. uri slovesna sv. maša. Popoldan ob 5. uri laška pridiga, litanije in blagoslov ter zaključek. Verniki se vabijo k obilni udeležbi!

Nevihla s točo. V nedeljo zvečer okoli 8 ure smo imeli v naših krajih zopet hudo nevihto z debelo točo. Toče je padlo toliko, da se je nakupičilo ponekod do 10 cm na visoko. Padala in klestila je poljske pridelke, posebno pa vinsko trto in grozdje v Humu in v Njivici kojščanske občine. Prijela je del Cerovega, Št. Ferjana, Podsobotina, Št. Mavra. Hudo je oškodovala poljske pridelke, posebno pa grozdje na solkanskem polju. Vinogradom pod Sv. Katarino in sploh višje ležečim je za sedaj prizanesla. Oškodovala je vinski pridelek v spodnji legi kronberške občine in v Lokvi; posebno razsajala je v Ajševici in deloma v Starigori. Šla je čez Vogersko, čez Prvačino, čez Dornberg in čez Rihenberg ter se tam obrnila na Kras in segala tam, kakor pripovedujejo, nekako do Gorjanskega. Na železniških postajah Štanjel, Rihenberg, Prvačina se je videlo z železniških vozov vse belo po tleh. Da je napravila ta toča koder je padala ogromno škodo, to je gotovo. Nimamo pa poročila, iz katerega bi zamogli posneti, ali je toča pobila samo del imenovanih občin na Vipavskem ali pa da bi bile dotične občine splošno prizadete po nji.

Vojaška vest. V sredo zjutraj je zapustil tukajšnji topničarski polk št. 8 naše mesto, da se poda preko Ajdovščine, Vipave, Št. Vid, Postojno na vaje, ki se bodo vršile v zvezi z drugimi četami pri Št. Petru na Krasu, pri Raketu, Logatcu in Ljubljani.

Ovadili so Franca Tenčič in Josipa Furlani, ki sta hotela 21letnemu delavcu Jesipu Rover, doma iz Bosne, ukrasti v neki gostilni v Kapucinski ulici iz žepa denar.

Občni zbor »Goriškega vinarskega društva« kakor že naznanjeno, se bode vršil v četrtek dne 14. t. m.

Strelna je ubila v soboto popoldne okoli 43 let starega zidarja Alojzija Gabrijelčiča iz Ložic pri Plaveh, ko je delal pri neki hiši na solkanskem polju v bližini poslopja, kjer stanuje goriški konjederec.

Žrtev strele. Na Vogerskem je v petek strelna udarila v hišo št. 113 ter ubila hišno gospodinjico Terezijo Lukežič, ki se je nahajala v kuhinji.

Umrli so v Gorici v zadnjem tednu sledeče osebe: Commis Ana, 1 leto; Ašinger Matevž iz Kamnika, 19 let; Hellmann Fr., 78 let. Colja Mar. iz Cerovega, 73 let; Krajnik Ant. kmet iz Komna, 79 let; v norišnici je umrl Lenardič Fr. iz Vedrijana star 39 let.

Cesta po Banjški planoti. Včeraj se je pričelo delo ceste od Grgarja proti Kalu. V Grgarju je bila ob 9.30 uri slovesna sv. maša. Po daritvi so se podali udeleženci slavnosti na prostor, kjer se je delo pričelo. Grgarski kurat preč. g. Godnič je mesto blagoslovil ter kot običajno pri takih prilikah udaril s krampom trikrat v zemljo. Nato so sledili razni slavnosti in pomenu nove ceste primerni govori, nakar se je z delom takoj pričelo.

V Št. Petru pri Gorici priredi dne 15. t. m. ob 5 uri popoldne v prostorih »Kmetске zadr.« klub diletantov predstavo »V posredovalnici« in spevoigro: »Kovačev študent«. Čisti dobiček je namenjen »Šolskemu domu« v Gorici in slovenski šoli družbe sv. Cirila in Metoda na Blanči v Gorici. Sedeži I. vrste stanejo: 60 v - II. vrste 50 v, in stojišča 30 v, za otroke 20 vinarjev.

Mala svota denarja se je našla dne 7. t. m. v Gorici na Corso Verdi. Kdor je zgubil, naj se oglasi na policiji Via Alvarez št. 7.

Požar. Preteklo soboto popoldne je v Svetem Mihelu pri Šempasu pogorel skedenj obložen s senom. Pridni sosedje in deževno vreme je pomagalo, da se požar ni razširil po vasi.

Nove naprave v tržaški luki. Z modernim prometom rastejo tudi razne potrebe. Tako je tudi sedanja električna centrala v tržaški luki dosi premajhna, da bi zadostovala za ogromen promet, ki gre dan na dan skozi tržaško pristanišče. Zato dobijo tržaške luke novo električno silo in sicer od Soče. Blizu Tržiča postavijo ob Soči velikansko električno centralo, ki bo imela tok 25.000 voltov. Ta tok bo napeljan v Trst in tako bode stara in nova luka preskrbljena z električno silo za vse potrebe.

Zgodovinska obletnica. Dne 11. avgusta je preteklo sto let, kar je avstrijska država bila stopila v zvezo drugih držav, ki so takrat nastopale proti Napoleonu. Dan 11. avgusta leta 1813 je tedaj za nas jako važen, kajti nemajhen del onega uspeha, ki ga je dosegla zavezniška vojska proti Napoleonu, je treba postaviti na račun avstrijske armade. Ta zveza je trajala potem skozi dve leti, do poletja 1815.

Na kmetijski šoli na Grmu se prične novo šolsko leto z mesecem novembrom. Učenci se sprejemajo v zimsko šolo in v letno šolo. Zimska šola traja dve zimi od novembra do konca marca in je namenjena sinovom iz živinorejskih in poljedelskih krajev. Letna šola traja eno leto od novembra do konca oktobra in je namenjena sinovom iz vinorodnih krajev. Pouk je brezplačen. Plačujoči učenci plačujejo za hrano, stanovanje, kurjavo in svečavo po 30 K na mesec. Za sinove kranjskih posestnikov se dobe prosta mesta. Prošnje za sprejem in za prosta mesta je vložiti zadnji čas do 15. septembra t. l. na ravnateljstvo šole.

Na deželni gospodinjiski šoli v Šmihelu pri Novemestu, ki je v zvezi s

kmetijsko šolo na Grmu in ki stoji pod vodstvom šolskih sester De Notre Dame, se prične novo šolsko leto z mesecem oktobrom. Šola traja od oktobra do konca julija. Pouk je brezplačen. Notranje gojenke stanujejo v zavodu in plačujejo za hrano, stanovanje, kurjavo, svečavo in perilo po 30 K na mesec. Za hčere kranjskih posestnikov se dobe ustanove po 15 K na mesec. Prošnje za sprejem in za deželne ustanove je vložiti do 1. septembra t. l. na vodstvo deželne gospodinjiske šole v Šmihelu p. Kandija.

Tečaj za uporabo sadja in zelenjadi priredi štajerski deželni odbor na deželni kmetijski šoli od 25. do 27. avgusta t. l. Poučevalo se bo, kako se sadje obira, kako se shranjuje, kako se pošilja v koških in zabojih, posebno pa, kako se ga na različne načine shrani v steklenicah kuhano in posušeno itd., kar je posebno važno za kuhinjo. Taki poučni tečaji so potrebni za vse kraje, kjer v večji meri vspeva šadno drevje. Tudi pri nas se zavrže dosti preveč še uporabnega sadja, ker ga gospodinjice po večini ne znajo vkuhati in shraniti za zimo.

Zlat kelih ukraden. V podružnici sv. Ahaca v sevniški fari na Štajerskem so neznan zlikovci odnesli zlat kelih, ki je bil vreden 2000 kron. Ker tudi v naših krajih ne manjka dolgorčnih potepuhov, opozarjamo župne urade in cerkvene starejšine, naj skrbno pazijo na cerkveno zlatenino.

Napad na železniškega ministra. Češki listi poročajo, da bi bil naš železniški minister kmalu postal žrtev anarhističnega atentata. Ko je namreč obiskal minister baron Forster na severnem Češkem nekov rudnik, je skoro zajela voda njega in njegovo spremstvo. Pozneje se je dognalo, da so bile vodne zatvornice v rovih nalašč poškodovane. Sluti se, da so storili to anarhisti, katerih je več med rudarji.

Razdelitev mornariškega centralnega poveljstva. Mornariško osrednje poveljstvo, ki je bilo dosedaj kot del vojnega ministerstva na Dunaju, se bo sedaj razdelilo na dvoje. Prvi del t. j. mornariško poveljstvo se preseli v Pulj, da bo tako bliže brodovju, drugi del t. j. mornariški oddelek v ministerstvu ostane pa na Dunaju. Ta oddelek bo imel v svojem področju pisarne itd., prvi pa bolj praktično vodstvo pri brodovju.

Slana na Češkem. Nekateri listi poročajo, da je bila te dni na Češkem huda slana. Temperatura je padla po noči na 3 stop. Krompir je v večjih krajih čisto osmojen.

Požar v Cirkvenici. V Cirkvenici je pogorel hotel »Slavija«. Vsled slabih gasilnih priprav ni bilo mogoče rešiti nič in celo poslopje z opravo vred je zgorelo.

Budimpeštanski župan umrl. V nedeljo ponoči je v Budimpešti umrl tamošnji župan dr. Heltai.

Tovarna za vojaške avtomobile se ustanovi v Rabi na Ogrskem, kjer se sedaj ravno zida tovarna za izdelovanje topov.

Kolera v Kotoru. Iz Kotora poročajo, da se je tam pojavil smrten slučaj prave azijske kolere. Oblasti so odredile najstrožje zdravstvene in policijske odredbe.

Pri ponočni vaji je zadela na Tirolskem vojake huda nevihta. Dva cesarska lovca sta vsled neurja zgrešila pravo pot in padla čez pečine. Eden je mrtev, drugi nevarno ranjen.

CENTRAL BIO. Zadnji program tega kinogledališča je dokazal, da zna vodstvo izbirati zanimivo in poučljivo snov za svoje predstave. Drama »Od sreče proč«, ki je povzeta iz žurnalističnega življenja nam je predočila, kaj se godi za kulisami velikih časnikov, ki so v zvezi z vodilnimi krogi kake države. Za sedanje nemirne čase je ta drama

Central Bio!

V petek, soboto in nedeljo velezanimivi programi.
V nedeljo predpoludne od 10.—12.: Sestanek vseh okoličanov v „BIO“.

napraviti mir med svojimi tako dolgo preizkušanimi narodi, so imenovali vladarji, da sklenejo definitiven mir in imenujejo za svoje polnomočne zastopnike. (Sledijo imena.)

Sklenilo se je sledeče:

I. Med bolgarskim kraljem in ostalimi vladarji, kakor tudi njih dediči in nasledniki bosta vladala mir in prijateljstvo.

II. Glasom V. priloge mirovnega protokola popravljena meja med Rumunijo in Bolgarsko se prične ob Donavi nad Turtukajo in se konča ob Črnem morju, južno od Ekrena. Vrh tega je izrecno dogovorjeno, da Bolgarska tekom 2 let podere utrdbe pri Ruščuku in Šumli in vse utrdbe 20 km okoli Balčika. Mešana komisija določi tekom 15 dni na licu mesta novo mejno črto in izvrši razdelitev vsled nove meje deljenih nepremičnin in posestev. V slučaju kakega nesporazuma razsoja rzsodišče kot zadnja inštanca.

III. Glasom IX. priloge mirovnega protokola določena meja med Srbijo in Bolgarsko se prične pri gori Partarica na stari meji, gre potem med razvodjem Vardarja in Strume, izvzema dolino Strummice, ki ostane pod Srbijo in se konča pri pogorju Belašica. Novo mejno črto in razdelitev vsled nove mejne črte deljenih nepremičnin in posestev, določa s pridržkom rzsodišča posebna mešana komisija.

IV. Vprašanja, ki se tičejo stare srbsko bolgarske meje, se uredijo sporazumno med Srbijo in Bolgarsko.

V. Glasom IV. priloge mirovnega protokola določena meja med Grško in Bolgarsko se prične na novi srbsko bolgarski meji, gre potem po grebenu pogorja Belašica in se konča z izlivom reke Meste. Po izrecnem dogovoru se je Bolgarska že odpovedala svoji zahtevi po otoku Kreti.

VI. Glavni stani posameznih armad se obvestijo o podpisu mirovne pogodbe. Bolgarska vlada se obveže, da prične z demobilizacijo že prihodnje dni.

VII. Izpraznitev bolgarskega ozemlja se izvrši takoj po demobilizaciji bolgarske armade in bo končana najpozneje tekom 14 dni.

VIII. Med okupacijo bolgarskega ozemlja obdrže armade pravico nabavljanja (rekvizicije) in prosto uporabo železnice za transport čet, vojnega materiala in živil.

IX. Vsi vojni vjetniki se kolikor mogoče hitro zamenjajo.

X. Sedanja pogodba se ratificira tekom 15 dni, ali če mogoče še prej in izmenjava ratifikacij se izvrši v Bukareštu.

V potrditev predstoječega so stavili imenovani svoje podpise in pečat.

V Bukareštu, dne 10. avgusta 1913.

Pred vsem se je prebralo oficijozno besedilo mirovne pogodbe, nakar so delegati podpisali pogodbo v alfabetičnem redu. Samo prvi delegati misij so pritisnili tudi svoj pečat na pogodbo.

V trenutku, ko je bila mirovna pogodba podpisana, so zagrmeli topovi na utrdbah v znak, da je mir nepreklicno sklenjen. Zvonovi so zadoneli in godbe so zaigrale v slavnostno okrašenem mestu.

Venezelos je nato izrekel romunskemu ministerskemu predsedniku Majorescu zahvalo za nepristranost in za njegove nasvete. Izjavil je med drugim: Ime Majorescu bodo imenovali vsi narodi, katerim je prinesla konferenca v Bukarešti mir, z globoko hvaležnostjo.

Nova balkanska zveza?

Na sobotnem dneju v zunanjem ministerstvu v Bukareštu je odgovoril ministerski predsednik Pašić na napitnico Majorescuja: Izrekam željo, da naj Romunska ostane na čelu narodov, ki so sklenili mir in da jim pokaže pot k miru, miru in napredku. Pašićeva napitnica je bila z demonstrativnim pritrjevanjem sprejeta. Splošno se smatra kot napoved nove balkanske zveze.

»Neues Wiener Tagblatt« prinaša intervju z Venezelosom, ki je baje naglašal: Trdno sem prepričan, da je mir definitiven. Revizijska pravica Evrope se bo omejila na ratifikacijo naših sklepov. Kar se tiče razmerja med balkanskimi državami, naglašam: Če so velesile upravičene v svrhu zaščite svojih interesov ustvarjati skupine in zveze ter smatrajo to za neobhodno potrebno, potem je zveza med malimi državami še tisočkrat bolj potrebna in koristna.

Brzjovavke nemškega cesarja.

Cesar Viljem je čestital rumunskemu kralju k sklepu miru ter ga obenem imenoval za nemškega feldmaršala. To je baje storil, da dokaže s tem, da je nasproten zahtevi Rusije in Avstrije po reviziji mirovne pogodbe, ki se je podpisala v Bukareštu.

Vprašanje revizije.

»Tägliche Rundschau«, ki izhaja v Berlinu, ima informacije od diplomatske strani, da je nemški cesar vplival na skorajšnji sklep miru na Balkanu več kakor se misli. Ako bi cesar Viljem ne bil energično vplival na merodajne faktorje, bi mir sedaj ne bil še sklenjen. Cesar se je puščal na svojem potovanju na sever od posebnega funkcionarja zunanjega ministerstva informirati o stvari in njegove brzjovavke na rumunškega kralja ne dopuščajo nikakega dvoma o tem, da bi cesar Viljem res ne bil oni, ki je pospešil sklenitev miru.

»Tägliche Rundschau« zaključuje, da ni niti misliti na kako revizijo mirovne pogodbe.

»Kölnische Zeitung« pravi, da Nemčija ne čuti nikake potrebe, da bi se revidirala mirovna pogodba. Vsled tega je izključen vsak poizkus evropske diplomacije, doseči ta namen. Nemčija se bo trudila, da se pridružijo temu njenemu naziranju tudi druge evropske velesile.

»Neue Freie Presse« sedaj obžaluje, da ne vlada med Avstrijo in Nemčijo glede revizijskega vprašanja soglasje. Jezi jo, da stoji Avstrija v sporazumu z Rusijo na stališču, da se revidira pogodba. Med vrsticami tudi nerada prizna, da je Nemčija vendar enkrat pokazala pravo barvo, da je namreč Avstrijo cel čas balkanske krize le izrabljala v svoje lastne namene. Da zakrije blamažo zatrjuje, da Avstrija ni nikdar zahtevala revizije, marveč da si je le pridržala pravico eventuelno pregledati in proučiti mirovno pogodbo. Konečno dostavlja, da se lahko za trdno zatrjuje, da grof Berchtold ni napravil nikake izjave glede od njega storjenih tozadevnih sklepov.

»Ta mir zahteva novo vojsko.«

Bolgarska agencija javlja, da ta mir ne bo imel druge posledice nego to, da bodo nemiri na Balkanu trajali še nadalje. Ta položaj se ne da spremeniti, ne da bi se popravila v Bukareštu storjena krivica. Mirovna pogodba zahteva od Bolgarije demobilizacijo, medtem ko se nahajajo Turki v Trakiji. Turki pomnožujejo svoje vojaštvo, ki šteje sedaj že 200.000 mož.

Glasilo sinode piše: Bukareška konferenca živi v iluziji, da je sedaj sklenjen mir sredstvo, s katerim se bo vspostavilo ravnotežje na Balkanu. Konferenca ni priznala Bolgariji Macedonije, koje bolgarsko prebivalstvo bode podjarmljeno od Srbov in Grkov. Ta rešitev položaja ne izključuje nove vojske, ki bo zopet pojila Balkan z novo krvjo in sicer mogoče v jako bližnjem času.

Črnagora zahteva Novipazar kot kompenzacijo.

Pariški »Temps« je izvedel, da zahteva Črnagora kot plačilo za sodelovanje pri balkanskem krvavem koncertu Novipazar ter mestj Djakovico in Prizren. Srbska vlada je baje pripravljena deloma ugoditi ti zahtevi, le o predaji Prizrena neče ničesar slišati. Če bi med Srbijo in Črnogoro ne prišlo do

sporazuma, bo o sporu odločevala prijateljska velesila.

Hoti in Grudi se puntajo.

Iz Valone se poroča, da je došla iz Skadra brzjovavka, ki naznanja, da je nastala ustaja Hotov in Grudov, ki so bili priklopljeni Črnigori. Malisori protestirajo tudi proti aneksiji po Črnigori.

Bolgarski kralj se odpove.

V Sofiji se sedaj govori o odstopu kralja Ferdinandanda, ki se je vedno bahal s tem, da je v sorodstvu z vladarji velesil, ki mu bodo tudi pomagale v slučaju kake zadrege. Sedaj pa te pomoči ni hotelo biti, zato je najbolje, da se odpove v korist svojega sina Borisa, ako neče, da izbruhne v Bolgariji revolucija.

Odgovor Turčije velesilam.

Na kolektivno noto velesil na Turčijo, naj umakne svoje čete za črto Enos-Midija, ki je bila določena v Londonu kot nova turška meja, je Turčija dala negativen odgovor.

Dopisi.

Šempas. Slov. kat. izobraževalno društvo v Šempasu je v nedeljo, dne 10. avgusta vprizorilo zgodovinsko igro »V tem znamenju boš zmagal«. Predstava je vrlo dobro uspela. Igra ima krasne prizore z daljšimi govori. Pa šempaski »Orli« in Marijine hčere so se igro dobro naučili in se privadili kretanju na odru. Predstava sta se na odru dva igralna veterana v osebi Maksencija (Iv. Batič), in v osebi Remigija (Fr. Peršič), druge vloge so prevzele mlade nove moči. 22 m dolga in 7 m široka lopa je bila napolnjena poslušalcev.

Igra obravnava resen zgodovinski verski predmet, ki ima moralni vzgojevalni namen. Napravila je globk vtis na navzoče poslušalce. Igro je ljudstvo tem bolj umelo, ker jo je jurist G. A. Remec pojasnil v daljšem govoru. Popisal je takratno stanje rimskega cesarstva, preganjanje kristjanov in zmago in proslavo križa po Konstantinu in njegovi vojski. Med posameznimi dejanji so na posebnem odru v zadnji pevi iz Oseka in Batuj prepevali narodne in verske popevke.

Tudi žive podobe, ki so predstavljale počestčenje in proslavo križa, so močno vplivale na navzoče gledalce. Konec igre so domači tamburaši nastopili in pokazali svoj lep napredek. Posebna zahvala gre g. J. Savelliju, ki je priredil nov oder in lastnoročno slikal kulise za vse prizore igre. Našemu žu-

Prva burja.

Češki: Gabr. Preissova.

»Toliko gostov pa tudi ni bilo treba tvojim roditeljem« menil je Matej.

»Seve — ali je pa hotela tvoja mati drugače? Ali naj bi se bili napravili jezo po vasi, ali naj bi bila imela slabšo svatbo, nego sestra Rozalija? Ta je imela bajé še lepšo svatbo — moja se ne more primerjati z njeno.«

»No — torej, duša moja, torej ne smeš tožiti, in ne meni očitati« reče tužno Matej.

»Jaz ti nič ne očitam; ali ti si se obregnil ob me, kakor bi bili zakrivili te stroške le moji starši — veš, ti!«

In žena je pozabila na namen poti in zli veter, in mesto da bi bila obraz skrivala pred burjo, jela se je napravljati na jok.

»No, že sné se kujaš« reče Matej nestržno, »in vendar te jaz nisem razsrdil.«

»Pač si; tretji dan po svatbi je, pa že začenjaš zdražbo.«

»Ti jo začenjaš! Z ženskami je križ od nekda; kader kaj rečem, pa je narobe. Tudi prej kot dekle nisi bila boljša; tudi prej si mi delala take sitnosti.«

»Zakaj si me pa vzel, če nisem bila za te; imel si me pustiti, veš; jaz te ni sem nikoli klicala.«

»Prosim te, ženska, ne srđi me! Dober človek sem, ali če me ne jenjaš pikati in glodati, vrzem ti vrv in ti pustim kravo in utečem v kako krčmo!«

Veruna se vstraši te ostré grožnje in stopa nekoliko časa molče naprej. Ali plakati ni jenjala; vedno večja britkost jo je objemala, in hlipanje se je podvojilo. Matej odvrne od nje glavo in zaskriplja z zobmi. Slovak prenese večkrat vse od gospoda ali žida, tudi od ljubinke prenese marsikaj, ali od žene pa nič. Od jeze udari kravo sê šibo po hrbtu, da je jela takoj naglejše hoditi. Veruna je to zapazila in se ni mogla zdržati, da bi ne bila omenila:

»Kaj tepeš ubogo junico, saj ti ni storila ničesar!«

»Tebi nič mari!« odseče jej govor Matej, ki se je sklenil postaviti za to, ker je Veruna — pregovorila. »Saj je moja junica!«

»Glej, kako mi že spet očitáš.« vzklikne Veruna z jadnim glasom, »surov človek si.«

Še tega se je manjkalo Mateju, da bi ga imeli za divjega človeka. Vzel je Veruno zares iz ljubezni, a ona ga tretji dan potem zove surovega človeka. Tako ga hoče že pri začetku mučiti in trpinčiti... Le počakaj! Kar mahoma si besno poravna klobuk, vrže palico ob tla, pusti kravo, in spolnil je prejšnjo grožnjo: vrnil se je nazaj z namenom,

da pojde v gostilno ter napravi ženi sramoto in jezo.

II.

Veruno je to njegovo počenjanje skoro ob um spravilo: obstala je kot okamenela in oči so se jej mahoma posušile. Junica je šla nekaj časa brez vodnika, potem pa obstala ter tresoča se obračala glavo na desno in na levo. — Prva razumna misel, ki je dala ubogi Veruni v glavo, je bila ta: popadla je kravo za vrv in se ozrla za bežečim možem.

»Ah Kriste...! tako me pusti tu... in potegne v krčmo, tam se opije in to bo šumelo po vsej vasi. Kaj pa zdaj? Ali naj se vrnem za njim? S kravo ne pojde to tako lahko. Pa saj sem že pred mestom in v eni uri, ki jo zamudim, če grem za njim, bo že opit, sramota bo že napravljena.« — »Oh, baže, oh!« Zopet se je prikazal potok solz — tolažnic. — Mlada žena se osrči, in jela je kovati drug bolesten načrt: »Take nesreče ne morem preboleti! Življenje si končati je smrtni greh; že vem, kaj naredim. Utečem mu, odidem Mateju izpred oči za vselej... Junico prodam, sedem na železnico, pa pojdem kam daleč, makari na Dunaj, ali pa v Prešburg, tam stopim kje v službo in nikdar več se ne prikazem v rojstno vas. Ko sem bila še dekle, bi se bila prej smrti nadejala, nego to, da je on tako nečloveški... Oh, da

sem ga vzela, nesrečnica! Zdaj imam pokvarjeno srečo, niti domov k staršem ne smem; ne, le iz tujine bom pisala in jim vse dopovem... Oh, tako mlada sem, pa tako nesrečna! Oh!«

To je Lila najžalostnejša pot vsega Verininega življenja — ta kos do mestnega trga. Sneg jej je bril v obraz, noge so se pogrezale v sneg po nerazhojeni cesti, ali ženska ni gledala na to, grizla jo je britkost in ta bolesten načrt.

Naposled pride na sejnišče. Tu si poišče primerno mesto, plača dotično pristojbino za to in gre z motnimi očmi okrog. Trg je bil danes slab; slabo vreme je zadržalo kupce in prodajalce doma. Veruna vzdihuje, da morda naposled krave niti ne bo mogla prodati.

Mahoma se pomiri veter, sneg je jenjal naletovati in iz sivega neba je pokukalo solnce. Verune to ni razveselilo ali zdaj se je mogla bolj natanko ogledati po sejnišču, in tako je tudi mogel kdo opaziti njeno kravico.

Odveže si ruto z vratu in vzame iz nje kos bele pogače, ostanek z njene svatbe.

Ni mislila sama jesti, ali dalo jej je v glavo, da bi s tem potolažila ubogo kravico. Lomila je torej kos za kosom, a junica jej je jemala te koščke z roke.

V tem se oglasi nekdo za žensko: »Zdrava, Veruna, kaj, ali ste sama tu? No, kako je po svatbi?« (Dalie prih.)

bila izbrana kakor nalašč. Seveda je bil na vspredu tudi priljubljeni »Pathé-časopis«, katerega skoro ne moremo pogrešati. Zajamčena so nam za prihodnost še druga velika dela in upati je, da bo občinstvo svoje zanimanje za to podjetje še bolj povečalo.

Droblinice.

Reaktiviranje srbskih društev v Bosni in Hercegovini. Na intervencijo podpredsednika bosensko-hercegovskega deželnega zbora Šole in poslanec Stokanovića in Srskića je vlada dovolila reaktiviranje razpuščenih srbskih društev s starimi pravili in jim dovolila narodne zastave.

Razlastilni zakon v Nemčiji. Znano je, da je nemška zbornica sprejela zakon, ki daje vladi pravico, da razlasti kogar hoče med Poljaki, to se pravi, da ga lahko kar požene s posestva, ki je njegova osebna last. Pred kratkim je pruska vlada nastopila proti štirim Poljakom. Trije so se res umeknili, četrti pa se noče. Vsi pritiski niso pomagali nič nazadnje je vlada vložila tožbo proti njemu. To se godi v 20. stoletju, v znamenju nemške vsezveličavne kulture. —

Najboljši letalec med golobi pismonosci je neki angleški golob, ki je prišel 1600 km daleč nazaj v svojo domovino. Golob je star 6 let in last nekega delarja.

Kmečko gledališče. V Vrbovcu pri Zagrebu se je ustanovilo pred kratkim kmečko gledališče, ki bo predstavljalo pasijonske igre, kakor znano nemške gledališče v Oberammergau. Igralci so sami kmetje in kmetice iz tamošnjega kraja, vodstvo pa ima v rokah režiser Dević iz Zagreba. Zanimanje za to novo gledališče je med priprostim ljudstvom kakor tudi med meščani prav živahno.

Kolera v Bosni. V Dolnji Tuzli v Bosni je bilo dosedaj šest slučajev azijske kolere. Trije bolniki so že umrli.

Statistika avstrijskega izseljevanja. V zadnjih letih je postalo izseljevanje v naši državi predmet raznih študij in razmotrivanj, ki so vsa prišla do zaključka, da izseljevanje za monarhijo v celoti, in za posamezna ljudstva posebej ni koristno. Do tega rezultata pride tudi najnovejšo delo v tem oziru »Die österr. Auswanderungsstatistik«, katero je napisal dr. Englisch in je izšlo že v tem letu. Iz tega zanimivega dela se vidi, kako je izseljevanje rastlo v zadnjih letih do ogromne višine. L. 1876 se je izselilo komaj 7809 ljudi, l. 1887 se je to število približno potrojilo. L. 1903 je število naših izseljencev že preskočilo 100.000. Najvišje letno število izseljencev imamo leto 1907 t. j. 177.653. Poznejša leta je število izseljencev vsled neugodnih razmer onstran oceana precej padlo, a je vendar še vedno letno čez 100.000. V zadnjih letih posebno raste izseljevanje v Kanado, ktere so se prej bolj ogibali. Skupno je odšlo od l. 1876 do 1910 iz Avstrije 3.547.630 ljudi. Po večini so se izselili preko Hamburga, Bremena in drugih nemških pristaniščih; Trst je videl razmeroma le malo izseljenikov (76.849) nekaj več jih je šlo preko Reke (242.470). Gospodarska izguba, ki jo trpi naša država radi izseljevanja, je naravnost ogromna. Dr. Englisch jo računa na okroglo 5 milijard kron. Nasproti tej izgubi stoji v bilanci dobiček nazaj poslanega denarja v okroglem znesku 2 in pol milijardi, tako da imamo vendar gospodarske škode 2 milijardi in pol. Vsled izseljevanja najbolj trpi Galicija, ki je izgubila na ta način že več kot pol milijona ljudi. Ker trpi tudi slovenski narod na tej gospodarsko-socialni bolezni, bi bilo potrebno, da bi se kdo pri nas lotil tega vele-zanimivega vprašanja na širši podlagi.

Pomiloščenja v Nemčiji. Nemški cesar je o priliki 25-letnice svojega vla-

danja popolnoma ali deloma odpustil kazen 24.000 kaznjencem, ki so te dni bili izpuščeni na svobodo.

Dobro ga je izplačala. Hčerka nekega tovarnarja na Češkem je bila nevesta. Zadnji dan pred poroko je pa ženin — trgovec — izjavil očetu, da ne more njegove hčerke poročiti, ako ji ne podvoji dote. Oče je govoril s hčerko in izjavil, da noče razdreti njene sreče, da pa bo s tem svoja ostala dva otroka o-ropal dedščine. Hčerka je prosila očeta, naj izpolni ženino zahtevo. Oče ji je ugodil. Naslednji dan je bila poroka. Glasno in jasno se je glasil ženinov: »Da!« Toda še jasnejše in glasnejše in odločnejše se je pa nato glasil nevestin »Ne!« Duhovnik je še enkrat vprašanje ponovil, ker je mislil, da se je nevesta zmotila. Toda tudi drugič je nevesta odločno in glasno rekla »Ne!« Nato se je nevesta kratko obrnila k svojemu očetu in ob njegovi roki odšla iz cerkve, ne da bi se bila na ženina le še enkrat ozrla. Ko jo je oče začuden vprašal, zakaj je to storila, je dekle odgovorilo: »Ako bi se bila poroka že včeraj razdrila, bi bili vsi govorili, da me je ženin pustil na cedilu. To sramoto sem si hotela prihraniti. Naj jo nosi on, ki jo je zaslužil, ker se je hotel oženiti samo radi denarja.«

Gospodarsko.

Stanje ogrskih žetev. V zadnjih dneh je bila žetev skoro vseh žit na Ogrskem dokončana. Stanje je razmeroma ugodno. Količina znaša sedaj približno sledeče svote: pšenice skoro 40 milijonov kvintalov, rži 13 milj. kvint., ječmena 17 milj. in ovsja 14 milj. kvintalov.

Naša sedanja industrija.

Kakor je znano našim čitateljem, je bil Balkan naš glavni svetovni trg, naš glavni odjemalec za razne industrijske predmete. Drugam smo prodali jako malo, skoro nič, ker je konkurenca drugih držav prevelika. Zaradi balkanske vojske je prišla vsa naša trgovina na Balkanu čisto pod nič posebno pa industrijski izdelki po začetku vojne niso dobili nikjer več odjemalcev. S tega stališča je bila ta vojska za nas hud udarec, ker je zastalo toliko in toliko blaga in marsikatero tovarno je bilo treba zapreti. Glede nekaterih industrijskih izdelkov velja to seveda le mimogrede; po končani vojski se bodo zopet uveljavili naši trgovci in industrijalci na Balkanu, za druge pa moramo reči, da so čisto izpodbiti in ne pridejo več v poštev. Dunajski list »Zeit«, ki prinaša o tem obširnejše poročilo, pravi, da je bilo sedaj nujno potrebno, da se naša industrija iskati drugih tržišč in si poiskala pot na svetovni trg. Sicer je tu strahovito težko za naše industrijalce. Poesbno važno pa je dejstvo, da nalletimo povsod na strahovito konkurenco in ceneje blago; drugič pa tudi naše prometne zveze nikakor niso take, da bi lahko začeli vspešen boj proti nemški ali angleški industriji. Celo Italija se je v nekaterih strokah povzpela v zadnjih letih tako visoko, da ji mi ne moremo več slediti. Ukljub tem težočam so poskusili naši avstrijski industrijalci pogledati nekoliko več v svetovno trgovino kot do sedaj. Ali bo njih trud tudi imel zadostne vspehe, je seveda vprašanje. Na vsak način je bilo seveda nujno potrebno poiskati novih poti in novih tržišč, kajti na Balkanu smo bili kakor odrezani in v doglednem času tam doli ni računati še na redne trgovske razmere v večjem obsegu. Za nekatere industrijske stroke pa sploh ne bo nikake kupčije več, ker jih bodo nove balkanske države deloma monopolizirale, deloma pa jim zabranile vstop s prav visoko carino.

Nekatere stroke naše industrijske trgovine so kakor že rečeno poskusile

doseči drugod ugodna tla in si pridobiti odjemalcev. Tovarne za email so dobile nekoliko odjemalcev na Španskem, nekoliko na Angleškem, a vsi dotični industrijalci tožijo radi neugodnih zvez preko Trsta in pošiljajo svoje blago raje čez Hamburg. V New-Jorku sploh nočejo sprejemati blaga, ki je poslano čez Trst, ker imajo tržaške trgovske ladije v New-Jorku za trgovino jako neugodno mesto v pristanišču. Tovarne za železniške vozove so tudi poskusile doseči kak vspeh v svetovni trgovini, a ni šlo, ker niso vtegnile dati onih konkurenčnih ugodnosti kakor druge države. Lesna industrija je imela od balkanske vojske skoro še največ dobička, ker je bil eksport iz Rusije na svetovni trg radi dardanelskega vprašanja večkrat otežkočen. U sn je je poskočilo, posebno ker so vojaški krogi potrebovali vse polno raznih usnjatih izdelkov: črevljev, gamaš, jermenov, sedel itd. Ravno tako so imele od vojaštva nekaj več dobička tovarne za volnene izdelke, plahte itd. Občutno na je padla svilna industrija, ker je konkurenca vd oseh strani naravnost neznošna. Ravno tako slabo se je godilo in se še godi naši bombažji in laneni industriji. Trgi skoro vsi zaprti, konkurenca velika, domače potrebe več kot nasičene. Trgovina z narejenimi črevlji nudi ravno tako žalostno sliko. V par letih je padel naš eksport v tej stroki za polovico, import iz drugih držav pa je narasel za dvakratno število. Posebno izgubo so trpeli tovarnarji s cigaretinim popirjem, ki je na Balkanu izgubil skoro popolnoma tla. Tudi eksport v Rusijo, ki je bil še pred par leti cvetoč, je sedaj čisto ponehal. Najugodnejša točka naše eksportne industrije je pa gotovo sladkor. Ta predmet se v trgovini izborna drži in ni izgubil skoro nikjer na svojih odjemalcih.

Tako vidimo, da je stanje naše industrije sedaj pač dovolj neugodno in le želiti je, da bi si zopet opomogla. Mi sicer nismo posegli aktivno v balkansko vojsko, a na trgovskem in gospodarskem polju smo izgubili več kot eno bitko.

Službo iščeta

mož in žena brez otrok v najlepših letih, bodisi za vrtnarja, ali pa kot hišna pomagata. Mož sprejme službo kot voznik, hlapec, vrtni delavec, kot sluga ali kaj enakega. Zmožen je v govoru slovensčine, italijanščine in nekaj nemščine. Ponužbe na naše upravnistvo.

Štev. 2229

E

Razglas.

Naznanja se, da

javna dražba

zastavil II. četrtletja, t. j. mesecev aprila, maja in junija 1912 začne v

četrtrek dne 11. sept. 1913, ter se bo nadaljevala naslednje delavnike in sicer četrte in ponedeljke od 9. ure zjutraj do 1. popoldne.

Dne 13., 17., 20., 24 in 27. sept. bodo od 10. do 12. ure predpoldne v dražbeni dvorani na ogled sl. občinstvu dragocena zastavila, ki se prodajo na naslednji dražbi.

V Gorici, 4. avgusta 1913.

Od ravnateljstva zastavilnice.

Prodá se

radi družinskih razmer prav lepa dvonadstropna hiša v CEKNEM

na sredi trga, pripravna za vsako obrt (posebno za peka) pod ugodnimi pogoji.

Ponudbe na A. R. Cerkno, — poštno ležeče. —

Ivan Bednarik

priporoča svojo

knjigoveznico

v GORICI

ulica della Croce štev. 6.

JOSIP BONANNI

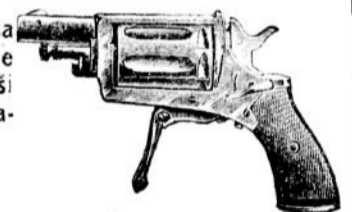
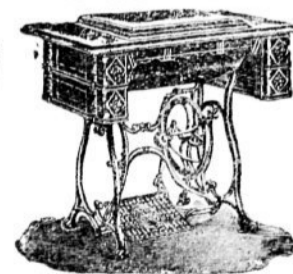
naslednik T. Slabanja

srebrar in zlatar v Gorici ulica Morelli 12 odlikovan z zlato svetinjo

se priporoča vsem čč. cerkvenim oskrbnistvom za vsakovrstna izgotovila cerkvenega orodja. Plačuje se tudi na obroke. Konkurenca v cenah izključena. Cenike gratis franko na dom.

Kupujte samo dvokolesa „ALTENA“, francoske vrste, ki so najtrpežnejši in na boljši bodisi za navadno rabo ali za dirke

Šivalni stroji Original „Victoria“ so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šikanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen. Puške, samokrese, slamo-remice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri trdku

Kerševani & Cuk,

GORICA — Stolni trg št. 9.

